

**AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE**

Syntezy krajobrazowe

Modele ilościowego opisu krajobrazu

**Wydział Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska
Katedra Geologii Ogólnej i Geoturystyki
Kraków, 2020**

Krajobraz – część epigeosfery (zewnątrzna część Ziemi na pograniczu atmosfery, hydrosfery i litosfery) stanowiąca złożony przestrzennie, heterogeniczny **geopkompeleks** o swojej strukturze i wewnętrznych powiązaniach (Kondracki & Richling 1983).

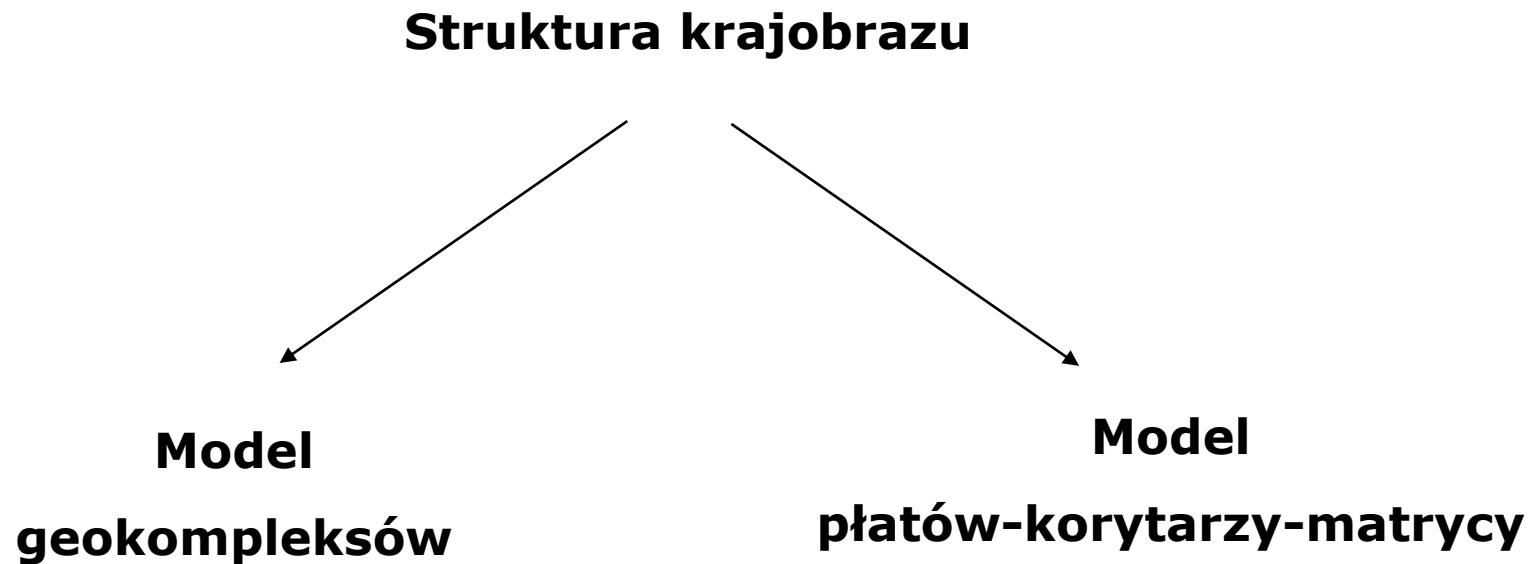
Geokompleks

Geokompleks – jednostka przestrzenno-strukturalna, relatywnie zamknięty wycinek przyrody stanowiący całość dzięki zachodzącym w nim procesom i współzależności budujących go komponentów (Kondracki & Richling 1983).

Struktura krajobrazu

Struktura krajobrazu – zespół składników tworzących krajobraz i wzajemne relacje między nimi (Kondracki & Richling 1983)

Struktura krajobrazu - modele

Model geokompleksów

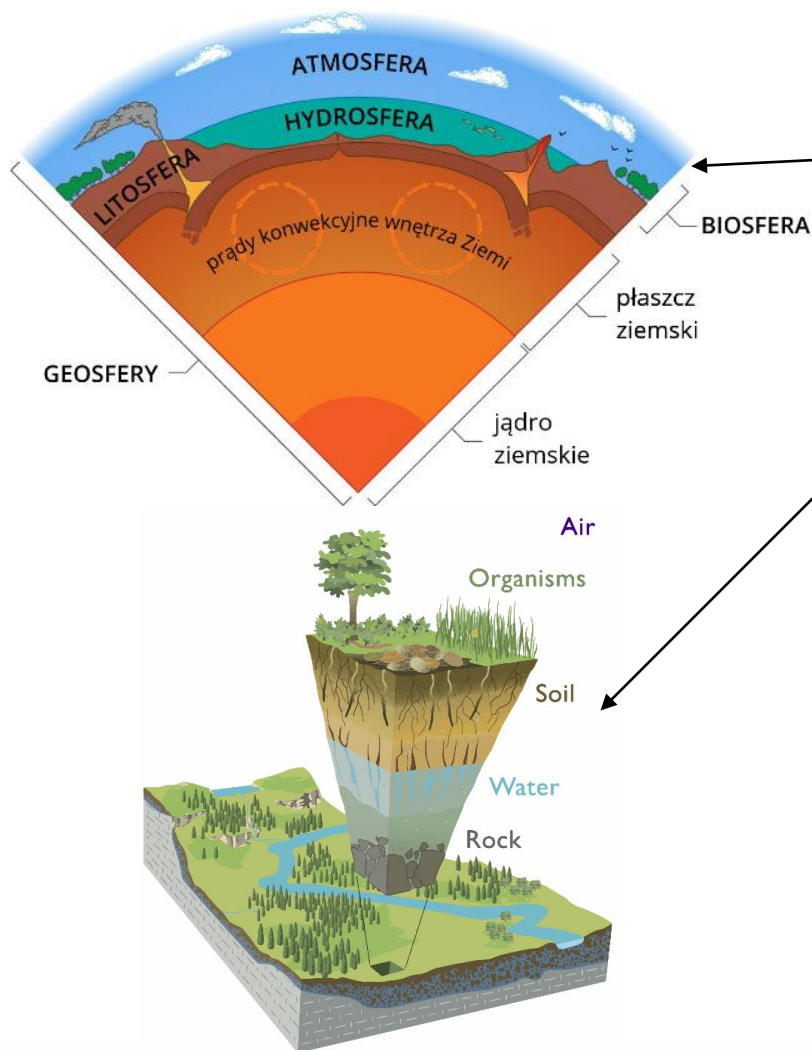
W metodzie geokompleksów (ang. *geocomplex*) wydzielone jednostki przestrzenno-strukturalne obejmują pewien zamknięty wycinek przyrody, w obrębie którego funkcjonują różnorodne zależności wiążące komponenty naturalne (biotyczne i abiotyczne) oraz antropogeniczne (Bartsch 1979).

Model geokompleksów

(Kozieł, 2008)

Model geokompleksów

Pojęcie geokompleksu obejmuje:

- sfery (*litosferę, atmosferę, hydrosferę i biosferę*),
- elementy (np. *budowę geologiczną, rzeźbę terenu, stosunki wodne, gleby, klimat, szatę roślinną i świat zwierzęcy*).
- cechy krajobrazu (np. *litologię, stratyografię, tektonikę,...* itd.).

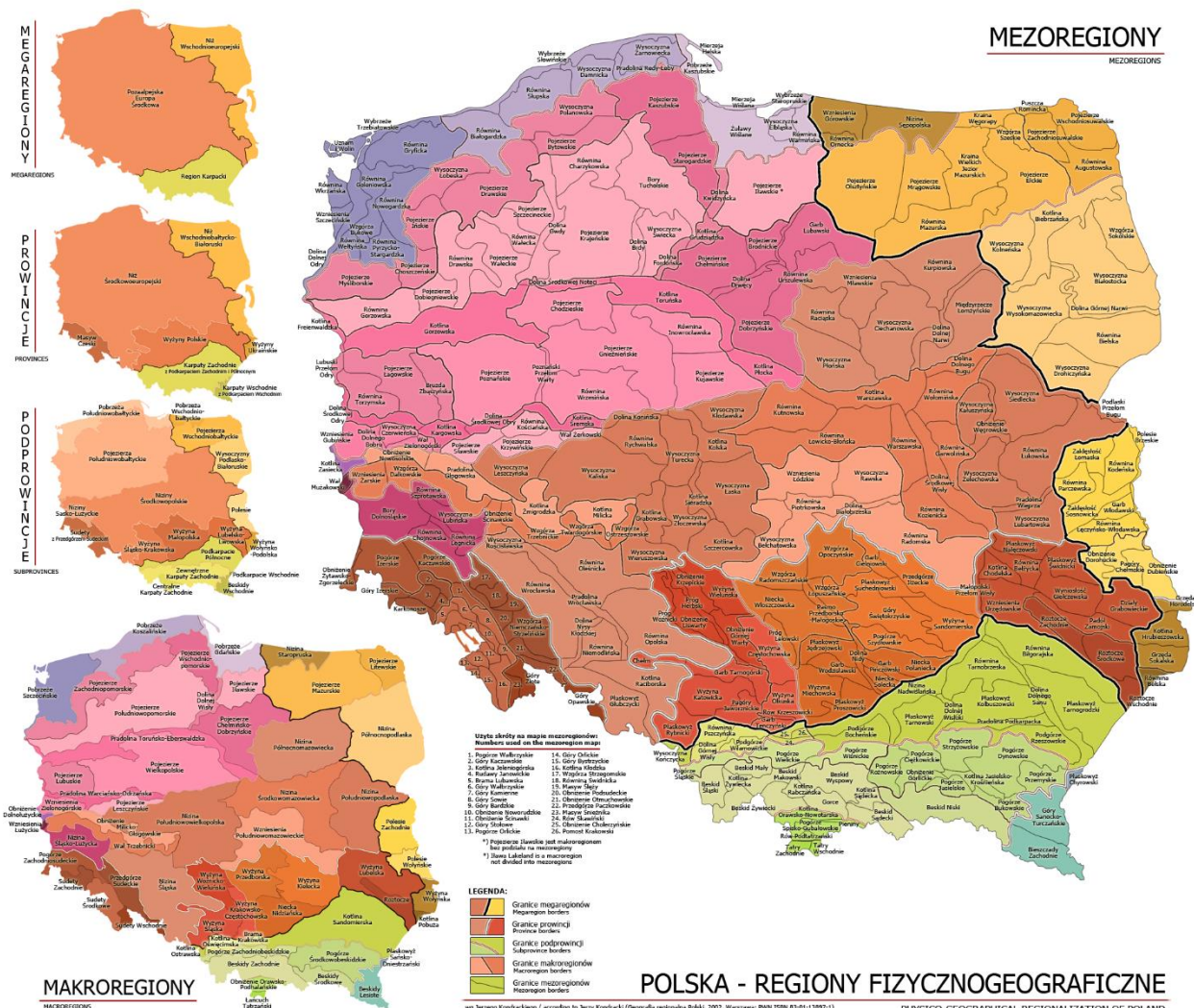

Model geokompleksów

Podział krajobrazu dokonywany jest na podstawie hierarchicznego systemu jednostek o zmiennym poziomie heterogeniczności obejmującego:

- części świata,
- obszary,
- podobszary,
- prowincje,
- podprowincje,
- makroregiony,
- mezoregiony,
- mikroregiony,
- tereny (ekochory),
- uroczyska,
- aż po jednorodne facje
(Kondracki 1976).

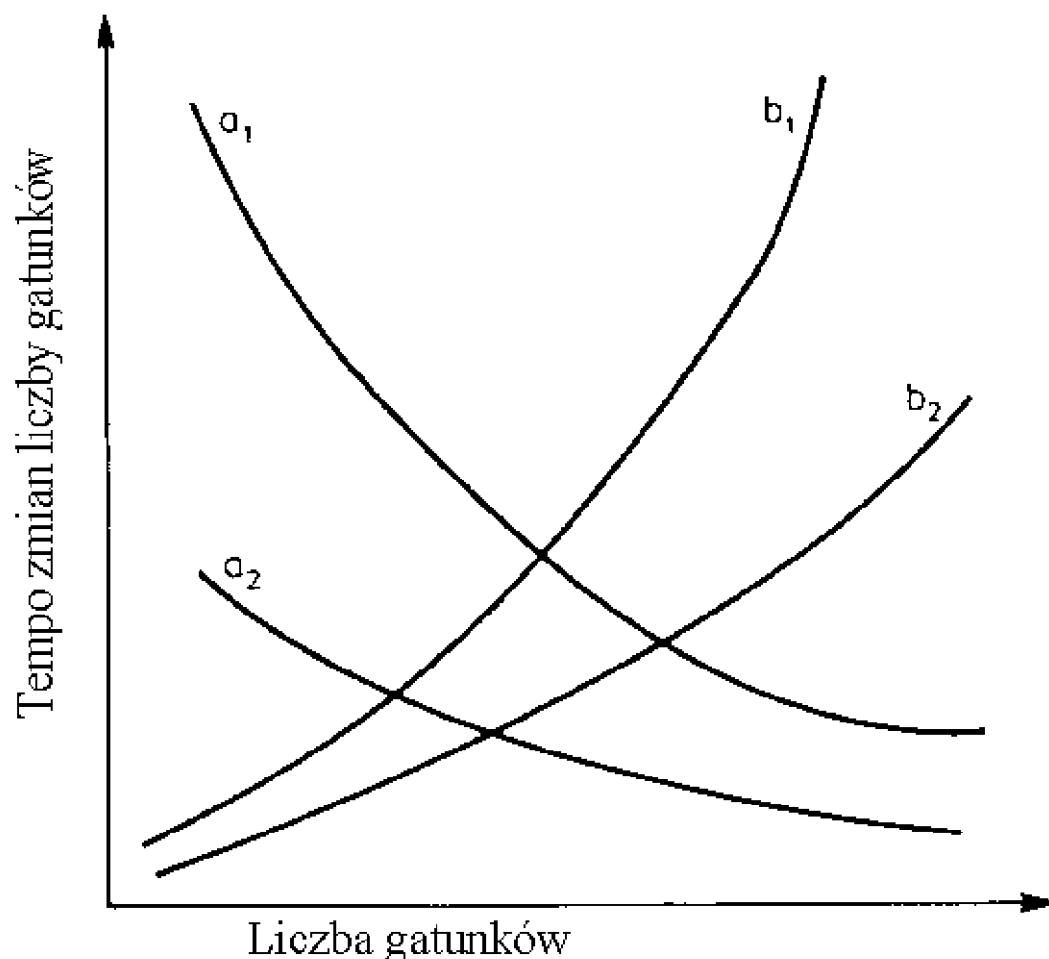
Model geokompleksów

Model płatów-korytarzy-matrycy

Biogeograficzna teoria wysp oraz model płatów-korytarzy-matrycy opisują zależność imigracji i tempa wymierania gatunków na wyspie na oceanie w zależności od wielkości wyspy i jej odległości od kontynentu (MacArthur & Wilson 1967).

Teoria wysp (MacArthur & Wilson 1967)

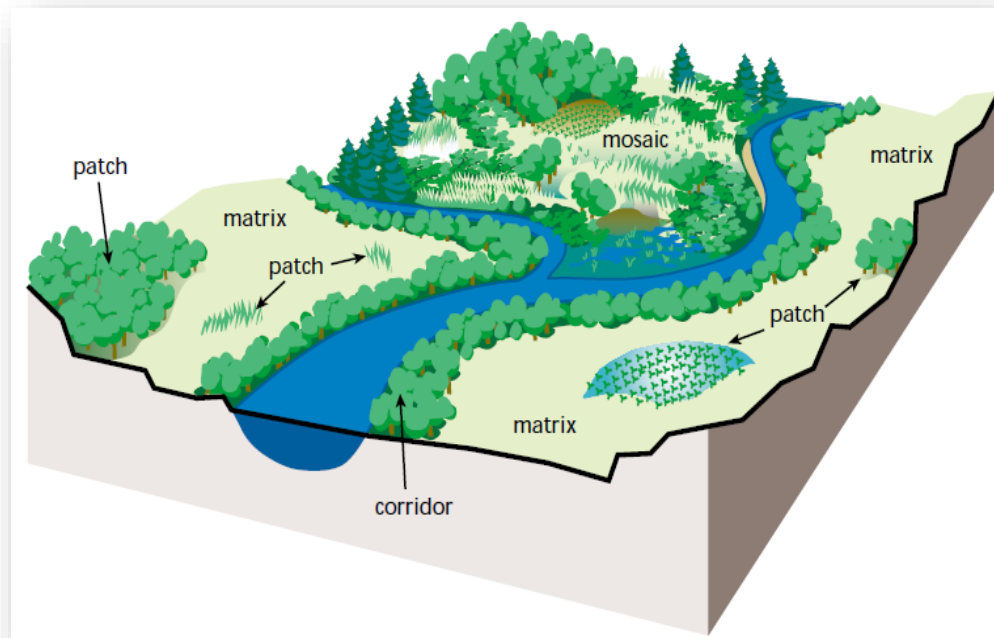
Zależności pomiędzy:
a - liczbą gatunków a
tempem **imigracji**
(kolonizacji)

b - tempem **wymierania**
gatunków
a rozmiarem wysp.

b1 - wyspa mała,
b2 - wyspa duża,
a1 - odległość od kontynentu mała,
a2 - odległość od kontynentu duża

Teoria wysp (MacArthur & Wilson 1967)

Stanowi podstawę modelu krajobrazu, który jest znany pod nazwą **modelu płatów-korytarzy-matrycy**

Morfometria - definicja

Jest dziedziną nauki zajmującą się pomiarami powierzchni Ziemi dokonywanymi dla jej opisu lub w celu późniejszego przetwarzania i umożliwienia różnorodnych analiz.

AGH

Bibliografia

Kondracki J., 1976. *Podstawy regionalizacji fizycznogeograficznej*. Wyd. 2, PWN, Warszawa.

Kondracki J., Richling A., 1983. Próba uporządkowania terminologii w zakresie kompleksowej geografii fizycznej. *Przegląd Geograficzny*, 55(1), 201–217.

Bartsch H., 1979. W sprawie pojęć dotyczących powłoki ziemskiej i jej przestrzennego rozczłonkowania w terminologii nauki o krajobrazie. *Przegląd Zagranicznej Literatury Geograficznej*, 2, 68–79.

Kozieł M., 2008. *Uwarunkowania zmian struktury i funkcjonowania krajobrazu w dolinie Wieprza w Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowy*. Manuskrypt rozprawy doktorskiej. Uniwersytet im. Marii Skłodowskiej-Curie, Lublin.

MacArthur R.H., Wilson E.O., 1967. *The Theory of Island Biogeography*. Princeton University Press.